

■"VEC-KURMJI". Lauku ainava mainās.

■BŪS PRIEKS. Ganāmpulks papildināts gan ar pašu audzētām, gan pirktām telēm.

"Ūdens pēc nedēļas nogales lietavām stāv plāvās. Vēl pagājušās nedēļas sākumā nebija, ko plaut, tagad zāle saaugusi, bet uz tūruma netiek," stāsta Vecpiebalgas pagasta zemnieku saimniecības "Vec-Kurmji" saimnieks Jānis Freimanis un piebilst, ka parasti lopbarības sagatavošana sākas maija otrajā pusē.

SARMĪTE FELDMANE
Foto: NO ALBUMA

Vasarā jāpagūst sagādāt barību ziemai ap tūkstošiem liellopiem. "Ir daudz sēto zālāju, zāle saaugusi kvalitatīva, tikai jācer, ka varēs tikt plāvās. Ir pieredzējusi komanda, kas gaida, kad varēs sākt

Viena no modernākajām saimniecībām Vidzemē

strādāt," saka J.Freimanis.

Pērn maijā "Druva" rakstīja, ka Vecpiebalgas pagasta piena lopkopības saimniecība "Vec-Kurmji", lai paaugstinātu saimniekošanas efektivitāti un nodrošinātu apjomīgāku, bet vienlaikus ilgtspējīgāku saimniekošanu, piesaistot Eiropas struktūrfondu līdzekļus, ieguldīs 2,8 miljonus eiro jauna slaucamo govju kompleksa būvniecībā.

Pagājis gads, un "Vec-Kurmjos" atklāta jauna, moderna govju ferma. Saimnieks Jānis Freimanis atzīst: "Lauksaimniekiem nemainīgi jāspēj rast risinājumu dažādiem izaicinājumiem, un šajā ziņā nekas nav mainījies – vēl jo projām viena no akūtākajām problēmām ir darbaspēks, kā arī investīcijas, kas ļauj samazināt fiziskā darba slodzi. Darbs govju

fermā nav viegls, turklāt katra neizdarība vai kļūda uzreiz atsaucas kā finanšu rādītājos, tā arī dzīvnieku veselībā. Tāpēc, lai rastu saimniekošanai laukos jaunas perspektīvas, modernizācija, tostarp robotizācija, ir praktiska nepieciešamība, kā saglabāt gan saimniekošanas kvalitāti, gan nodrošināt to, ka lauksaimniecībā strādāt gribētu arī jaunā paaudzē."

Patlaban saimniecībā ir 360 slaucamas govīs, taču līdz ar jaunās fermas atklāšanu tajā paredzēts turēt 650 piena liellopus. "Ganāmpulks papildinās gan pašu audzētām telēm, gan nopirkta grūsnas teles. Jārēķinās tikai ar cenu, Nīderlandē teles var iegādāties lētāk, bet tomēr ar tām īsti neesmu apmierināts. Pašu zemnieki piedāvā labākas," pastāsta

lauksaimnieks un atgādina, ka piena lopkopībā ir svarīgi, lai ganāmpulks būtu kvalitatīvs.

Jaunās tehnoloģijas apgūtas, kā uzsver saimnieks – tikai jāstrādā. Govju apkalpošanai tiek izmantoti astoņi "Lely" roboti, kas nodrošinās automatizētu barības pieņemšanu, fermas tīrīšanu un citas tehniskas funkcijas. Fermas projektā ir ņemti vērā modernākie ilgtspējas risinājumi, tostarp būvmateriālu izvēlē un gaisa cirkulācijas sistēmas izveidē. Īpaša uzmanība pievērsta govju labbūtības nodrošināšanai. Govju barošanas galdi izbūvēti ēkas ārmaļās, tā ēšanas laikā nodrošina lielloku svaiga gaisa cirkulāciju.

"Vec-Kurmji", izmantojot gan pieejamo Eiropas Savienības, gan bankas finansējumu, ir ne tikai viena no lielākajām, bet arī mo-

dernākajām saimniecībām Vidzemē. Pirms projekta uzsākšanas J.Freimanis pabija vairāk nekā desmit saimniecībās gan Latvijā, gan citās Eiropas valstīs, lai izvēlētos atbilstošākos modernizācijas risinājumus. "Ir, protams, vieglāk strādāt, bet darāmā netrūkst. Arī vecā ferma vēl jāpārbūvē," stāsta J.Freimanis un atgādina, ka patlaban kaut ko pateikt par nākotnes ieceru īstenošanu ir sarežģīti. Saimniecība pienu pārdod SIA "Latvijas piens". "Ne jau nevar izdzīvot, bet degvielas cenas kāpums, protams, rada bažas. Viss kļūst tikai dārgāks, un piena cenas kāpums ļauj vien segt izdevumus. Būtiski, kā veiksies ar barības sagatavošanu ziemai, cik tā būs kvalitatīva," pārdomās dalās "Vec-Kurmju" saimnieks Jānis Freimanis. □

Pārtika lētāka nekļūs

Pieprasījums pēc pārtikas pasaulē pārsniegs piedāvājumu, cenas būtiski pieaugs, aģentūrai LETA atzinuši aptaujātie eksperti.

Biedrība "Zemnieku saeima" norāda, ka precīzu cenu lēcieni nevar prognozēt, bet produkcijas sadārdzinājums ir garantēts, degvielas un elektrības izmaksas ir lielākas gan lauksaimniekiem, gan pārtikas pārstrādes uzņēmumiem. Tas būtiski ietekmē pārtikas cenu veikalā. Turpretī vietējo augļu un dārzeņu cena būs atkarīga no ražas, norāda "Zemnieku saeima". Parasti ražas vākšanas laikā cena ir vērojama zemāka nekā ziemā, tāpēc vērts atgriezties pie vecmāmiņas konservu receptēm un krājumus ziemai veidot laikus.

Vērtējot prognozes, "Zemnieku saeima" norādījusi, ka cena, visticamāk, būs atkarīga

no ražas apjoma, bet tās potenciālu pamatā nosaka laika apstākļi. Karstā un sausā laikā kartupeļu bumbuļu ceram ir mazāk un tie ir sīkāki, savukārt mitrā ražas novākšanas laikā kartupeļus ir grūtāk novākt, bumbuļiem rodas lielāks risks saņemt slimības un mitrājos apstākļos strauji vairojas dažādas puves.

"Ja runa ir tieši par maizi, tā maksās visur vienādi, cena izlīdzināsies, jo tas ir produkts, ko viegli transportēt. Produkts maksās tik, cik maksās, un principā jau pēc definīcijas – pieprasījums diktēs cenu. Ja pieprasījuma nav, tad cenai ir jākrīt, un otrādi. Šobrīd kopējā tirgū šis pieprasījums ir milzīgs, līdz ar to arī cena ir augsta. Piemēram, šobrīd rapsis maksā no 400 eiro līdz 800 eiro tonnā, kā kuru brīdi," komentē Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības "VAKS" valdes priekšsēdētājs Indulis Jansons. □

Sagatavoja
SARMĪTE FELDMANE

Saimniekošanas efektivitāte

Lai lauksaimniekiem un citiem interesentiem nodrošinātu informāciju par dažādu augkopības kultūraugu un lopu grupu audzēšanas ekonomiskajiem rezultātiem, "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" sagatavojis formu, kā aprēķināt saimniekošanas bruto segumu.

Centra piedāvātā iespēja, kas pieejama tā mājaslapā, rada izpratni par aprēķinos iekļaujamām pozīcijām un palīdz plānot ieņēmumu un mainīgo izmaksu sadalījumu. Lauksaimnieki var veikt konkrētus kultūraugu un lopu grupu bruto segumu aprēķinus, ar kuriem salīdzināt savas saimniecības rezultātus, novērtēt darbības efektivitāti un plānot

ražošanas attīstību. Tāpat var uzzināt vairāku tehnoloģiju ekonomisko salīdzinājumu kultūraugiem un lopu grupām (piemēram, intensīvā un ekstensīvā ražošanā).

Piedāvājumu sagatavojusi Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Ekonomikas nodaļa, sadarbojoties ar augkopības un lopkopības ekspertiem, kā arī lauku saimniecībām. Bruto seguma aprēķins sagatavots 254 dažādiem kultūraugiem un lopu grupām par 2021. gadu. Bruto segumi tiek izstrādāti, lai veicinātu lauksaimnieciskās ražošanas procesu racionalizēšanu un optimizēšanu lauksaimniecībā. Bruto segums ir rādītājs, kas parāda starpību starp saražotās produkcijas ieņēmumiem un mainīgajām izmaksām uz vienu ražošanas vienību (augkopībā uz 1 hektāru vai 1000 m², lopkopībā uz vienu dzīvnieku). Katrā bruto seguma aprēķinā ir izmantota konkrēta ražošanas tehnoloģija, kas tiek uzskatīta par optimālu. Bruto segumi atšķiras pēc ražošanas intensitātes pakāpes (ekstensīvi/intensīvi)

vi) un ražošanas specifikas (integrēti/bioloģiski). Lai bruto segumus varētu izmantot konkrētas saimniecības vajadzībām, ir jāņem vērā tajā lietotā ražošanas tehnoloģija un citi apstākļi.

Šogad pirmo reizi sastādīts bruto segums starpkultūrai, savukārt rudens avenēm, smiltsērķšķiem, upenēm, cidonijām un raborberiem pirmo reizi izveidots aprēķins pēc bioloģiskās saimniekošanas metodēm. Tāpat ir papildināti arī kartupeļu bruto segumi ar bioloģiski audzētu cietes kartupeļu aprēķinu un bišu aprēķini ar bioloģiski audzētām bitēm.

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī šogad graudaugiem, eļļas augiem, zālājiem, lopbarības kultūraugiem un nektāraugiem sagatavoti divu veidu bruto segumi. Vienos izmantotas tehnisko pakalpojumu vidējās tirgus cenas, bet otrs tehnisko operāciju izmaksas, kādas rodas, ja tehniskās operācijas veic ar saimniecības īpašumā esošo tehniku. □

Sagatavoja
ARITA LEJIŅA